

NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

**“Toplumsal Katkıda Yeni Yaklaşımlar ve Bölgesel İş Birliği
Çalıştayı”**

“Üniversitelerden Bölgeye Değer, Bölgeden Geleceğe Vizyon”

**ÜNİKOP Toplumsal Katkı Çalıştayı
Bölgesel Kalkınma Hedefleri Doğrultusunda Üniversiteler Arası
İş Birliği**

1-2 NİSAN 2026

**TOPLUMSAL KATKIDA YENİ
YAKLAŞIMLAR
VE BÖLGESEL İŞ BİRLİĞİ ÇALIŞTAYI
ÇALIŞTAY SONUÇ RAPORU
1-2 Nisan - NİĞDE**

Yer: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi,
Şehit Ömer Halisdemir Kongre ve Kültür
Merkezi

Hazırlayan / Koordinasyon: Toplumsal
Katkı Koordinatörlüğü

Rapor Tarihi: 15.06.2026

ÖZET

Bu rapor, Toplumsal Katkıda Yeni Yaklaşımlar ve Bölgesel İş Birliği Çalıştayı kapsamında dile getirilen görüş, tespit ve önerilerin tematik bir bütünlük içerisinde değerlendirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Çalıştay süresince erişilebilirlik, toplumsal uyum, gençlik liderliği ve sosyal etki, istihdam ve girişimcilik, gönüllülük ile üniversite-kamu-sivil toplum iş birliği başlıkları öne çıkmıştır. Söz konusu temalar birlikte ele alındığında, toplumsal katkının belirli gruplara yönelik destek faaliyetleriyle sınırlı bir uygulama alanı olmadığı; kapsayıcılık, sürdürülebilirlik, aktif katılım ve çok paydaşlı iş birliği ilkeleri temelinde şekillenen bütüncül ve dinamik bir süreç olarak değerlendirilmesi gerektiği görülmektedir. Çalıştay oturumlarında yapılan değerlendirmeler, Türkiye'nin değişen demografik yapısı, çeşitlenen toplumsal gereksinimleri ve dönüşen ekonomik koşulları çerçevesinde ele alınmış; erişilebilirlikten hükümlülük ve toplumsal uyuma, gençlik katılımından istihdam ve girişimciliğe, gönüllülükten kurumlar arası iş birliğine kadar uzanan geniş bir alanda çeşitli sorunlar, gereksinimler ve gelişim alanları ortaya konmuştur. Bu doğrultuda, erişilebilirliğin yalnızca fiziksel çevreye ilişkin düzenlemelerle sınırlandırılmaması; sosyal dışlanma riski taşıyan birey ve grupların toplumsal yaşama eşit ve etkin katılımının desteklenmesi; gençlerin toplumsal sorunların çözümüne katkı sunan aktif aktörler olarak güçlendirilmesi ve gerçekleştirilen toplumsal katkı faaliyetlerinin etkisinin ölçülebilir ve izlenebilir göstergeler aracılığıyla değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu değerlendirmeler aynı zamanda üniversitelerin toplumsal katkı alanındaki rolünün yeniden ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Bu çerçevede üniversitelerin yalnızca bilgi üreten kurumlar olarak değil; ürettikleri akademik bilgiyi toplumsal gereksinimlerle buluşturan, öğrencileri toplumsal katkı süreçlerine etkin biçimde dâhil eden, kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarıyla sürdürülebilir iş birlikleri geliştiren ve ortaya çıkan sosyal etkiyi sistematik biçimde izleyip değerlendiren kurumsal aktörler olarak konumlanmasının önem taşıdığı değerlendirilmektedir.

ÇALIŞTAYIN TEMEL ÇIKTILARI

Çalıştay kapsamında sunulan görüş, değerlendirme ve önerilerin tematik bütünlüğü esas alınarak belirlenen temel çıktı ve öncelik alanları aşağıda sunulmuştur.

1. Ortak toplumsal katkı anlayışının geliştirilmesi

Toplumsal katkının üniversitelerde yalnızca sosyal sorumluluk faaliyetleri veya dönemsel etkinlikler kapsamında değerlendirilmemesi; eğitim, araştırma ve toplumla etkileşim işlevleriyle bütünleşen stratejik bir kurumsal sorumluluk alanı olarak ele alınması gerektiği ortaya konmuştur.

2. Üniversiteler arasında ortak dil ve kavramsal bütünlüğün sağlanması

Toplumsal katkı faaliyetlerinin tanımlanması, sınıflandırılması, raporlanması, izlenmesi ve değerlendirilmesinde üniversiteler arasında ortak bir kavramsal çerçeve oluşturulması önemli bir gereksinim olarak belirlenmiştir.

3. Toplumsal katkı koordinasyon yapılarının kurumsallaştırılması

Toplumsal katkı koordinatörlüğü bulunmayan üniversitelerde bu yapıların oluşturulması; mevcut koordinasyon yapılarının görev, yetki, sorumluluk ve çalışma usulleri bakımından daha açık ve sistematik hâle getirilmesi önerilmiştir.

4. Üniversiteler arası ve bölgesel iş birliği mekanizmalarının güçlendirilmesi

Üniversiteler arasında geliştirilen iş birliklerinin somut hedefler, görev paylaşımı, uygulama takvimi, kaynak kullanımı ve izleme-değerlendirme mekanizmalarıyla desteklenmesi; bölgesel iş birliklerinin düzenli ve sürdürülebilir yapılara dönüştürülmesi gerektiği vurgulanmıştır.

5. Ortak proje geliştirme kapasitesinin artırılması

Üniversitelerin ulusal ve uluslararası fon kaynaklarına yönelik ortak proje başvurularının artırılması, farklı kurum ve disiplinlerin proje geliştirme süreçlerinde bir araya getirilmesi ve mevcut finansman kaynaklarından daha etkin yararlanılması öncelikli alanlar arasında değerlendirilmiştir.

6. Tek Tip Formlar Birliğinin oluşturulması

Üniversiteler arası ortak projelerde kullanılan proje başvuru formları, bütçe çizelgeleri, faaliyet planları, raporlama şablonları ve etki değerlendirme araçlarının ortak standartlara kavuşturulması önerilmiştir.

7. Ortak Toplumsal Katkı Yönergesi geliştirilmesi

Toplumsal katkının kapsamı, görev ve sorumluluklar, etik ilkeler, teşvik ve ödül mekanizmaları, proje süreçleri, raporlama esasları ve izleme-değerlendirme uygulamalarını içeren ortak bir yönerge çerçevesinin oluşturulması gerekli görülmüştür.

8. Yerel ve bölgesel paydaşlarla sürdürülebilir iş birliklerinin geliştirilmesi

Üniversitelerin valilikler, yerel yönetimler, kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarıyla düzenli ve kurumsal iş birliği mekanizmaları geliştirmesi; yerel gereksinimlerin birlikte belirlenmesi ve ortak çözümlerin oluşturulması önerilmiştir.

9. Toplumsal katkı faaliyetlerinin Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarıyla ilişkilendirilmesi

Üniversitelerde gerçekleştirilen toplumsal katkı faaliyetlerinin Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarıyla ilişkilendirilerek planlanması, izlenmesi ve raporlanması önerilmiştir.

10. Sosyal etkinin ölçülmesi ve izleme-değerlendirme sistemlerinin geliştirilmesi

Toplumsal katkı faaliyetlerinin yalnızca etkinlik veya katılımcı sayıları üzerinden değerlendirilmemesi; başlangıç düzeyi, çıktı, sonuç ve etki göstergelerinin birlikte kullanıldığı sistematik izleme ve değerlendirme yaklaşımlarının geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

11. Toplumsal katkı kültürünün ve iyi uygulamaların yaygınlaştırılması

Başarılı uygulamaların görünür hâle getirilmesi, üniversiteler arasında bilgi ve deneyim paylaşımının artırılması, düzenli toplumsal katkı buluşmalarının gerçekleştirilmesi ve sürdürülebilirlik, yenilikçilik, erişilebilirlik, paydaş katılımı ve ölçülebilir sosyal etki temelinde iyi uygulamaların teşvik edilmesi önerilmiştir.

Söz konusu çıktılar birlikte değerlendirildiğinde, toplumsal katkının kurumsal düzeyde tanımlanması ve ortak standartlar çerçevesinde yapılandırılması; çok paydaşlı iş birlikleriyle desteklenmesi ve ortaya çıkan sosyal etkinin ölçülebilir, izlenebilir ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması çalıştayın temel yönelimleri olarak öne çıkmaktadır.

GİRİŞ

Üniversitelerin toplumsal katkı işlevi, üretilen bilginin toplumla buluşturulması, yerel ve bölgesel sorunlara çözüm geliştirilmesi, toplumsal grupların güçlendirilmesi ve kamu yararına yönelik sürdürülebilir uygulamaların yaygınlaştırılması bakımından önemli bir kurumsal sorumluluk alanıdır. Bu sorumluluğun etkili biçimde yerine getirilebilmesi, toplumsal katkının üniversite içinde tanımlı, planlı, izlenebilir ve paydaş katılımına açık bir yapıya kavuşturulmasını gerektirmektedir.

Çalıştayda dile getirilen görüşler, üniversiteler arasında toplumsal katkıya ilişkin kavramsal ve operasyonel farklılıkların bulunduğu; bu nedenle ortak dil, kurumsal yapılanma, iş birliği, raporlama ve etki değerlendirme alanlarında daha bütüncül bir yaklaşım geliştirilmesine ihtiyaç duyulduğuna işaret etmektedir. Rapor, bu görüşleri tematik bir yapı içinde bir araya getirerek çalıştayın temel sonuçlarını ve stratejik yönelimlerini sistematik biçimde sunmaktadır.

ÇALIŞTAYIN AMACI VE KAPSAMI

Çalıştayın temel amacı, üniversitelerin toplumsal katkı alanındaki mevcut yaklaşım ve uygulamalarını ortak bir zeminde değerlendirmek; kurumsallaşma, koordinasyon, bölgesel iş birliği, proje geliştirme, kaynak kullanımı ve etki izleme süreçlerinde ortaklaşmayı güçlendirecek öneriler geliştirmektir.

Rapor, çalıştay metninde yer alan ana başlıklar ve bu başlıklar altında dile getirilen tespit, değerlendirme ve öneriler esas alınarak hazırlanmıştır. İçerik; birbirini tekrar eden görüşler birleştirilerek ve temalar arası ilişkiler görünür hâle getirilerek yeniden yapılandırılmıştır. Böylece çalıştay çıktılarının yalnızca toplantı notu niteliğinde kalmaması, üniversitelerin toplumsal katkı politikaları ve uygulamaları açısından yol gösterici bir sonuç çerçevesine dönüştürülmesi amaçlanmıştır.

ÇALIŞTAYIN YÜRÜTÜLMESİ VE RAPORLAMA SÜRECİ

Toplumsal Katkıda Yeni Yaklaşımlar ve Bölgesel İş Birliği Çalıştayı, 1–2 Nisan 2026 tarihlerinde Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Şehit Ömer Halisdemir Kongre ve Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilmiştir. Çalıştaya 11 UNİKOP üyesi üniversitenin yanı sıra Niğde ilindeki kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri katılmış; beş ana oturum kapsamında toplam 78 sunum gerçekleştirilmiştir.

Çalıştay oturumlarında üniversitelerin toplumsal katkı alanındaki mevcut uygulamaları, karşılaşılan sorunlar, kurumsal gereksinimler, iyi uygulama örnekleri, bölgesel iş birliği olanakları ve geleceğe yönelik öneriler farklı paydaşların katkılarıyla ele alınmıştır.

Değerlendirmelerde toplumsal katkının kurumsallaştırılması, ortak kavramsal çerçevenin geliştirilmesi, bölgesel iş birliklerinin güçlendirilmesi, ortak proje geliştirme kapasitesinin artırılması, finansman kaynaklarına erişim, sosyal etkinin izlenmesi ve sürdürülebilir uygulama modellerinin geliştirilmesi başlıkları öne çıkmıştır.

Çalıştay kapsamında dile getirilen görüş, tespit, değerlendirme, karar ve öneriler; içerik benzerlikleri ve temalar arasındaki ilişkiler dikkate alınarak sınıflandırılmış, tekrar eden görüşler bütünleştirilmiş ve ortaklaşan sorun, gereksinim ve çözüm önerileri tematik bir yapı içerisinde raporlanmıştır. Bu çerçevede çalıştayın temel sonuçlarının bütüncül ve sistematik biçimde ortaya konulmasına esas oluşturacak bir raporlama yaklaşımı benimsenmiştir. Raporlama sürecinde toplumsal katkı; kurumsal yapılanma, paydaş katılımı, sürdürülebilirlik, bölgesel iş birliği, kaynak geliştirme, izleme-değerlendirme ve sosyal etki boyutlarıyla birlikte ele alınmıştır. Böylece çalıştayda ortaya konulan tespit ve öneriler, üniversitelerin toplumsal katkı politikalarının geliştirilmesi, kurumlar arası iş birliğinin güçlendirilmesi ve uygulamaların izlenmesine yönelik bütüncül bir sonuç çerçevesi içerisinde sunulmuştur.

ÇALIŞTAYA İLİŞKİN TEMEL BİLGİLER

- **Katılımcı kurum/üniversite sayısı:** 11 UNİKOP üyesi üniversite ile birlikte Niğde ili kamu kurum temsilcileri ve STK temsilcileri
- **Toplam katılımcı sayısı:** 1498 kişi (iki gün toplamı)
- **Oturum / çalışma grubu sayısı:** 5 ana oturum, 58 sunum
- **Temsil edilen paydaş grupları:** UNİKOP bölgesi üniversitelerinden akademisyen ve öğrenciler ile UNİKOP ve diğer paydaş kurum temsilcileri
- **Çalıştayın gerçekleştirildiği yer:** Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Şehit Ömer Halisdemir Kongre ve Kültür Merkezi
- **Çalıştay tarihi:** 01–02 Nisan 2026

TOPLUMSAL KATKI TANIMININ KURUMSAL DÜZEYDE OLUŞTURULMASI VE ORTAK DİL BİRLİĞİ

Çalıştayan öne çıkan sonuçlarından biri, toplumsal katkının üniversiteler düzeyinde kurumsal olarak tanımlanması ve tüm üniversitelerde ortak bir kavramsal dilin benimsenmesi gerekliliğidir. Toplumsal katkının yalnızca sosyal sorumluluk projeleri, dönemsel etkinlikler ya da belirli gruplara yönelik destek faaliyetleri üzerinden tanımlanması; üniversitelerin eğitim, araştırma ve toplum hizmeti misyonlarının bütüncül yapısını ve toplumla etkileşim kapasitesini yeterince yansıtmamaktadır. Bu nedenle toplumsal katkının, üniversitelerin kurumsal misyon ve stratejik hedefleriyle ilişkili; eğitim, araştırma ve toplumla etkileşim işlevlerini bütünleştiren, kamu yararını gözeten, sürdürülebilir ve ölçülebilir sonuçlar üretmeyi amaçlayan stratejik bir alan olarak ele alınması gerektiği vurgulanmıştır.

Bu doğrultuda, toplumsal katkının üniversiteler arasında ortak bir anlayış temelinde ele alınabilmesini sağlamak amacıyla aşağıdaki kurumsal tanım önerilmiştir:

Kurumsal tanım önerisi: *“Toplumsal katkı; bir üniversitenin bilimsel bilgi, insan kaynağı, altyapı ve toplumsal etkileşim kapasitesini, kamu yararı gözeterek, sürdürülebilir ve ölçülebilir sosyal faydaya dönüştürme sürecidir.”*

Önerilen bu tanım, toplumsal katkıyı üç temel unsur üzerinden çerçevelemektedir. Bunlardan ilki, üniversitenin bilimsel bilgi birikimi, insan kaynağı, altyapısı ve toplumsal etkileşim kapasitesinin toplumsal ihtiyaç ve gereksinimlerle ilişkilendirilmesidir. İkincisi, yürütülen faaliyet ve uygulamalarda kamu yararı ile sürdürülebilirlik ilkelerinin temel alınmasıdır. Üçüncüsü ise ortaya çıkan sosyal faydanın yalnızca faaliyet düzeyinde bırakılmayarak izlenebilir, değerlendirilebilir ve ölçülebilir sonuçlarla ortaya konulmasıdır. Bu yaklaşım, toplumsal katkının tekil ve dönemsel uygulamalardan ziyade kurumsal olarak planlanan, uygulanan, izlenen ve değerlendirilen sistematik bir süreç olarak ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Çalıştayda ayrıca, toplumsal katkı alanında üniversiteler arasında kavramsal bütünlüğün sağlanması amacıyla **Ortak Dil Birliği** oluşturulması gerektiği özellikle vurgulanmıştır. Bu yapı aracılığıyla üniversitelerin toplumsal katkı faaliyetlerini tanımlama, sınıflandırma, raporlama, izleme ve değerlendirme süreçlerinde ortak bir kavramsal çerçeve kullanması hedeflenmektedir. Böylece farklı üniversitelerde yürütülen faaliyetlerin benzer ölçütler temelinde ele alınması, kurumlar arası karşılaştırılabilirliğin artırılması, iyi uygulamaların paylaşılması ve ortak çalışma kültürünün güçlendirilmesi mümkün olabilecektir. **Ortak Dil Birliği’nin** yalnızca kurumlar arası standardizasyon açısından değil, üniversite içindeki farklı paydaşlar arasında ortak bir anlayışın geliştirilmesi bakımından da önemli

olduğu değerlendirilmiştir. Öğrenciler, akademik personel, idari birimler ve dış paydaşlar arasında toplumsal katkının kapsamı, amacı ve değerlendirilme biçimine ilişkin ortak bir dilin geliştirilmesi; iletişim ve iş birliğini kolaylaştıracak, uygulamalardaki kavramsal belirsizlikleri azaltacak ve toplumsal katkı süreçlerinin daha sistematik, anlaşılır ve sürdürülebilir biçimde yürütülmesine katkı sağlayacaktır. Bu yönüyle Ortak Dil Birliği, toplumsal katkının üniversitelerde kurumsallaştırılması, ortak standartlar temelinde değerlendirilmesi ve üretilen sosyal faydanın görünür, karşılaştırılabilir ve izlenebilir hâle getirilmesi açısından temel bir yapı olarak öne çıkmaktadır.

2.KOORDİNATÖRLÜK YAPILANMASI VE BÖLGESEL İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLLERİ

Çalıştayda, toplumsal katkı koordinatörlüğü bulunmayan üniversitelerde bu yönde kurumsal bir yapılanmanın oluşturulması; mevcut koordinasyon yapılarının ise görev, yetki, sorumluluk ve çalışma usulleri bakımından daha açık ve ortak bir çerçeveye kavuşturulması önerilmiştir. Bu doğrultuda toplumsal katkı koordinatörlüklerinin, üniversitenin toplumsal katkı stratejisinin geliştirilmesine katkı sağlaması; akademik ve idari birimler, öğrenciler ile iç ve dış paydaşlar arasında iş birliği ve eşgüdümü güçlendirmesi; proje geliştirme ve kaynak oluşturma süreçlerini koordine etmesi; toplumsal katkı faaliyetlerinin izlenmesi, değerlendirilmesi, etki ölçümü ve raporlanmasına yönelik sistemleri yürütmesi temel işlevler arasında değerlendirilmiştir.

Bu görevler birlikte ele alındığında, toplumsal katkı koordinasyonunun yalnızca üniversite bünyesinde gerçekleştirilen faaliyetleri derleyen veya raporlayan idari bir yapı olarak değil; stratejik planlama, proje geliştirme, kaynak yönetimi, paydaş katılımı, kurumlar arası iş birliği ve sosyal etki değerlendirme süreçlerini bütünleştiren bir yönetim mekanizması olarak yapılandırılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Üniversite içindeki akademik ve idari birimlerin, öğrencilerin ve ilgili dış paydaşların bu yapıyla düzenli, sistematik ve sürdürülebilir bir ilişki içerisinde bulunması, toplumsal katkı süreçlerinin kurumsal sürekliliğinin sağlanması açısından önem taşımaktadır.

Çalıştayda ayrıca, toplumsal katkının yalnızca üniversite içindeki kurumsal yapılanmalarla sınırlı kalmaması; üniversiteler arası ve bölgesel düzeyde iş birliği mekanizmalarının güçlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu kapsamda üniversiteler arasında geliştirilecek iş birliği protokollerinin yalnızca genel nitelikli niyet beyanları olarak kalmaması; somut hedefler, eylem planları, ortak bütçe ve kaynak kullanımına ilişkin düzenlemeler, görev ve sorumluluk paylaşımı ile izleme ve değerlendirme mekanizmalarını içerecek biçimde yapılandırılması

önerilmiştir. Böylece kurumlar arası iş birliklerinin uygulamaya dönük, sonuçları izlenebilir ve sürdürülebilir yapılara dönüştürülmesinin mümkün olabileceği değerlendirilmiştir.

Bölgesel iş birliğinin kurumsallaştırılması bakımından ise **Bölgesel UNİKOP çalıştaylarının** düzenli hâle getirilmesi ve her bölgede en az bir üniversitenin koordinatör üniversite olarak görevlendirilmesi önerilmiştir. Bu yapılanmanın, üniversiteler arasında bilgi ve deneyim paylaşımını kolaylaştırması, iyi uygulamaların yaygınlaştırılmasını desteklemesi, ortak projelerin geliştirilmesine zemin hazırlaması ve bölgesel toplumsal gereksinimlere yönelik daha koordineli müdahale mekanizmalarının oluşturulmasına katkı sağlaması beklenmektedir. Bu yönüyle toplumsal katkı koordinatörlükleri ile üniversiteler arası ve bölgesel iş birliği mekanizmaları, toplumsal katkının kurumsallaştırılması, sürekliliğinin güvence altına alınması ve sosyal etkisinin güçlendirilmesi açısından birbirini tamamlayan temel yapılar olarak değerlendirilmiştir.

3.ORTAK PROJE BAŞVURULARI VE TEK TİP FORMLAR BİRLİĞİ

Çalıştayda, üniversitelerin ulusal ve uluslararası fon kaynaklarına yönelik ortak proje başvurularında bulunmasının; kurumsal kapasitenin geliştirilmesi, mevcut kaynakların daha etkin ve verimli kullanılması, farklı disiplin ve uzmanlık alanlarının bir araya getirilmesi, kurumlar arası bilgi ve deneyim paylaşımının güçlendirilmesi ve geliştirilen projelerin toplumsal etkisinin artırılması açısından önemli olduğu vurgulanmıştır. Bu kapsamda, TÜBİTAK 1001 – Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Projelerini Destekleme Programı, 1002-A Hızlı Destek Modülü, 1002-B Acil Destek Modülü, 3005 – Sosyal ve Beşeri Bilimlerde Yenilikçi Çözümler Araştırma Projeleri Destek Programı, 4004 – Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları Destekleme Programı, 4005 – Yenilikçi Eğitim Uygulamaları Destekleme Programı ve 4008 – Özel Gereksinimli Bireylere Yönelik Kapsayıcı Toplum Uygulamaları Destekleme Programı; Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (KOP BKİ) tarafından yürütülen destek programları; Erasmus+, Horizon Europe ve Justice Programme gibi Avrupa Birliği programları; kalkınma ajanslarının mali destek programları ile Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP) başta olmak üzere ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen diğer ulusal destek programları, üniversiteler arası ortak proje geliştirme açısından önemli finansman ve iş birliği olanakları olarak değerlendirilmiştir. Çalıştayda ayrıca, üniversiteler arasında ortak yürütülecek projelerde ortaya çıkabilecek idari, teknik ve uygulamaya ilişkin farklılıkların azaltılması ve proje süreçlerinde ortak bir çalışma standardının oluşturulması amacıyla **Tek Tip Formlar Birliği** oluşturulması kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda proje başvuru formları, bütçe çizelgeleri, faaliyet planlama formları, raporlama

şablonları ve etki değerlendirme araçlarının üniversiteler arasında ortak standartlara kavuşturulması öngörülmektedir. Söz konusu standardizasyonun, özellikle çok paydaşlı ve üniversiteler arası projelerde kurumlar arasındaki koordinasyonu ve eşgüdümü güçlendirmesi, idari iş yükünü azaltması, proje hazırlama ve uygulama süreçlerini daha etkin hâle getirmesi ve raporlama ile etki değerlendirme süreçlerinde karşılaştırılabilirliği artırması beklenmektedir. Tek Tip Formlar Birliği yaklaşımının yalnızca belge ve süreçlerde teknik bir standardizasyon sağlamanın ötesinde, üniversiteler arasında ortak proje geliştirme kültürünün güçlendirilmesine, farklı kurumların bilgi, deneyim ve uzmanlıklarının ortak hedefler doğrultusunda bütünleştirilmesine ve mevcut kaynakların toplumsal gereksinimlere yönelik daha etkili biçimde kullanılmasına katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Bu yönüyle söz konusu yapı, üniversiteler arası proje iş birliklerinin kurumsallaştırılması, ortak çalışma süreçlerinde uyum ve sürekliliğin sağlanması ve toplumsal katkı faaliyetlerinin daha sistematik, izlenebilir, karşılaştırılabilir ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması açısından önemli bir mekanizma olarak öne çıkmaktadır.

4. ORTAK YÖNERGE ÇERÇEVESİ VE BÜTÇE KAYNAKLARINA ERİŞİM

Çalıştay katılımcıları, üniversitelerde toplumsal katkı süreçlerinin daha sistematik, karşılaştırılabilir ve sürdürülebilir biçimde yürütülebilmesi için ortak bir toplumsal katkı yönergesi oluşturulmasının gerekli olduğunu vurgulamıştır. Söz konusu yönergenin; toplumsal katkı faaliyetlerinin tanımı ve kapsamı, ilgili birim ve paydaşların görev, yetki ve sorumlulukları, teşvik ve ödül mekanizmaları ile akademik performans değerlendirme ölçütleri, etik ilkeler ve çıkar çatışmasının önlenmesine yönelik kurallar, proje geliştirme, uygulama, izleme ve raporlama takvimleri gibi temel unsurları kapsamı önerilmiştir. Bu çerçevenin üniversiteler arasında ortak bir uygulama standardı oluşturması, toplumsal katkı faaliyetlerinin kurumsal niteliğini güçlendirmesi ve süreçlerin daha şeffaf ve izlenebilir hâle gelmesine katkı sağlaması beklenmektedir. Ayrıca yönergenin, üniversiteler arası ortak bir düzenleyici çerçeveye dönüşebilmesi amacıyla ilgili üst kurumların değerlendirme ve onay süreçlerine sunulması önerilmiştir. Toplumsal katkı faaliyetlerinin sürdürülebilirliği açısından finansman ve bütçe kaynaklarına erişim konusu da önemli bir gelişim alanı olarak ele alınmıştır. Bu kapsamda üniversitelerin ödenek aktarımı, döner sermaye, bağış ve sponsorluk gibi finansman araçlarını toplumsal katkı faaliyetlerinde daha etkin ve esnek biçimde kullanabilmesine olanak sağlayacak mevzuat düzenlemelerine ihtiyaç bulunduğu ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra, Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (KOP BKİ), kalkınma ajansları ve belediyeler gibi bölgesel ve yerel aktörlerin toplumsal katkı projelerine yönelik özel bütçe veya

destek mekanizmaları oluşturmasının yararlı olacağı değerlendirilmiştir. Üniversiteler ile sivil toplum kuruluşlarının ortaklaşa yürüteceği projeler için ise tarafların kaynak ve sorumluluk paylaşımını güçlendirecek eş finansman modellerinin geliştirilmesi önerilmiştir. Böylece toplumsal katkı faaliyetlerinin yalnızca dönemsel kaynaklara bağlı kalmayan, farklı finansman kanallarıyla desteklenen ve uzun vadeli sürdürülebilirliği gözeten bir yapıya kavuşturulması hedeflenmektedir.

5. STK'LAR, YEREL YÖNETİMLER VE VALİLİKLERLE İş BİRLİKLERİ

Toplumsal katkı kültürünün üniversitelerde ve yerel düzeyde yaygınlaştırılması amacıyla yerel yönetimler, valilikler, il özel idareleri ve sivil toplum kuruluşlarıyla çok yönlü, düzenli ve sürdürülebilir iş birliklerinin geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu kapsamda, üniversite, valilik, belediye ve sivil toplum kuruluşlarının temsil edildiği düzenli paydaş toplantılarının gerçekleştirilmesi; yerel gereksinimlerin birlikte belirlenmesi, önceliklendirilmesi ve ortak çözümler alanlarının geliştirilmesi açısından önemli bir mekanizma olarak değerlendirilmiştir. Çalıştayda ayrıca, kurumlar arası iş birliğinin proje düzeyinin ötesine taşınarak daha kalıcı yapılara dönüştürülmesi amacıyla ortak toplumsal katkı merkezleri veya sosyal inovasyon laboratuvarları kurulabileceği ifade edilmiştir. Bu tür yapıların, yerel sorunların tespit edilmesi, yenilikçi çözümler modellerinin geliştirilmesi, pilot uygulamaların yürütülmesi ve farklı paydaşların bilgi, deneyim ve kaynaklarının ortaklaştırılması açısından işlevsel olabileceği değerlendirilmiştir. Sivil toplum kuruluşlarının toplumsal katkı süreçlerine daha etkin katılımını desteklemek amacıyla, üniversitelerin STK'lara proje geliştirme, proje yazımı, proje yönetimi, izleme ve raporlama konularında kapasite geliştirme desteği sunması önerilmiştir. Bunun yanı sıra, yerel yönetimlerin bütçelerinde toplumsal katkı ve sosyal proje uygulamalarına yönelik özel kaynakların oluşturulmasının teşvik edilmesi; böylece yerel düzeyde geliştirilen projelerin finansal sürdürülebilirliğinin güçlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. İl düzeyinde koordinasyonun güçlendirilmesi bakımından ise valilikler aracılığıyla toplumsal katkı platformları oluşturulması önerilmiştir. Bu platformların; üniversiteler, yerel yönetimler, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve diğer ilgili paydaşlar arasında düzenli bilgi paylaşımını sağlaması, ortak önceliklerin belirlenmesine katkı sunması, mükerrer faaliyetlerin azaltılması ve kaynakların daha etkili kullanılmasını desteklemesi beklenmektedir. Bu yönüyle çok paydaşlı yerel iş birliği modeli, toplumsal katkının yalnızca üniversite merkezli bir faaliyet alanı olmaktan çıkarılarak il ve bölge ölçeğinde kurumsallaştırılmasına ve sürdürülebilir bir toplumsal etki ekosistemine dönüştürülmesine yönelik önemli bir yaklaşım olarak değerlendirilmiştir.

6. FAALİYETLERİN SINIRLANDIRILMASI VE BM SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK AMAÇLARI (SKA) ÇERÇEVESİ

Çalıştayda, hangi faaliyetlerin toplumsal katkı kapsamında değerlendirileceğine ilişkin daha açık bir sınıflandırmaya ihtiyaç olduğu belirtilmiştir. Mevcut metinde önerilen alanlar aşağıda yeniden düzenlenmiştir.

FAALİYET ALANI	ÖRNEK FAALİYETLER
Eğitim	Mentörlük, okuma-yazma kursları, dijital okuryazarlık, beceri atölyeleri
Sağlık	Sağlık taramaları, bağımlılıkla mücadele, erişilebilir sağlık hizmetleri
Çevre	Atık yönetimi, yenilenebilir enerji, çevre eğitimi, sıfır atık
Sosyal Koruma	Gıda bankacılığı, giyim yardımı, psikososyal destek
Kültür-Sanat	Herkes için müze, kültürel miras farkındalığı, yetenek atölyeleri
İstihdam	Girişimcilik eğitimi, iş koçluğu, eski hükümlü ve engelli bireylerin istihdamına yönelik çalışmalar

Toplumsal katkı faaliyetlerinin uluslararası kabul görmüş sürdürülebilirlik çerçeveleriyle ilişkilendirilmesi amacıyla, üniversitelerde yürütülen proje ve uygulamaların **Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA)** ile uyumlu biçimde planlanması, izlenmesi ve raporlanması önerilmiştir. Bu yaklaşımın, toplumsal katkı faaliyetlerinin yalnızca gerçekleştirilen etkinlik ve katılımcı sayıları üzerinden değil, katkı sağladıkları toplumsal sorun alanları ve oluşturdukları sosyal etki üzerinden değerlendirilmesine olanak sağlayacağı vurgulanmıştır.

Çalıştay kapsamında toplumsal katkı faaliyetleri açısından özellikle **SKA 1: Yoksulluğa Son, SKA 3: Sağlık ve Kaliteli Yaşam, SKA 4: Nitelikli Eğitim, SKA 5: Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, SKA 8: İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme, SKA 10: Eşitsizliklerin Azaltılması, SKA 11: Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar ve SKA 17:**

Amaçlar için Ortaklıklar öncelikli ilişkilendirme alanları olarak öne çıkmıştır. Bununla birlikte, yürütülen faaliyetin niteliğine bağlı olarak diğer Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarıyla kurulan ilişkilerin de değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Bu doğrultuda, her toplumsal katkı projesi veya faaliyetinin planlama aşamasında hangi SKA veya SKA'lara katkı sunduğunun açık biçimde tanımlanması; faaliyet hedefleri, beklenen çıktılar ve etki göstergeleri ile ilgili SKA'lar arasında somut bir ilişkinin kurulması önerilmiştir. Böylece SKA eşleştirmesinin yalnızca biçimsel bir sınıflandırma işlemi olarak kalmasının önüne geçilmesi ve gerçekleştirilen faaliyetlerin sürdürülebilir kalkınmaya sağladığı katkının izlenebilir ve değerlendirilebilir hâle getirilmesi amaçlanmaktadır.

Toplumsal katkı kapsamında değerlendirilecek faaliyetlerin ise üniversitenin toplumsal katkı politikası, belirlenen toplumsal gereksinimler ve ilgili Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarıyla ilişkisinin açık biçimde ortaya konulması gerektiği değerlendirilmiştir. Bu çerçevede, toplumsal katkı niteliği ve hedeflenen sosyal fayda ile ilişkilendirilemeyen faaliyetlerin toplumsal katkı performansı içerisinde değerlendirilmemesi önerilmiştir. Böyle bir yaklaşımın, üniversitelerin toplumsal katkı faaliyetlerinin stratejik önceliklerle ilişkilendirilmesine, raporlama süreçlerinde ortak bir çerçeve oluşturulmasına ve ortaya çıkan sosyal etkinin ulusal ve uluslararası göstergeler üzerinden daha sistematik biçimde izlenmesine katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

7. ÇALIŞTAYIN DİĞER BULGULARI

7.1. Erişilebilirlik ve Dezavantajlı Gruplar

Çalıştayın erişilebilirlik ve dezavantajlı gruplara odaklanan oturumlarında, toplumsal katkının yalnızca belirli hedef gruplara yönelik destek faaliyetleri üzerinden değil, bireylerin toplumsal yaşama eşit, etkin ve onurlu katılımını güvence altına alan kapsayıcı bir yaklaşım temelinde ele alınması gerektiği vurgulanmıştır. Özellikle yaşanan nüfusun artışı ve engelli bireylerin eğitim, sağlık, ulaşım, bilgiye erişim, kamusal hizmetler ve toplumsal yaşama katılım alanlarında karşılaştıkları güçlükler, erişilebilirliği temel bir toplumsal politika ve hizmet alanı hâline getiren başlıca unsurlar arasında değerlendirilmiştir. Bu çerçevede erişilebilirliğin yalnızca fiziksel çevrenin düzenlenmesiyle sınırlandırılmayacağı; bilgiye, iletişime, hizmetlere, ulaşım sistemlerine, dijital ortamlara ve toplumsal yaşama eşit katılımı kapsayan çok boyutlu bir yaklaşım gerektirdiği ifade edilmiştir.

Erişilebilirlik politikalarının bireylerin bağımsız yaşam becerilerini, toplumsal katılım düzeylerini ve yaşam kalitelerini güçlendirecek biçimde yapılandırılması gerektiği üzerinde durulmuştur. Bu doğrultuda kapsayıcı şehir planlaması, erişilebilir ulaşım sistemleri, yaşlı dostu hizmet modelleri, dijital erişilebilirlik uygulamaları ve kamusal hizmetlere eşit erişimi destekleyen düzenlemeler öncelikli gelişim alanları olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca erişilebilirlik politikalarının etkili biçimde uygulanabilmesi için üniversiteler, yerel yönetimler, kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları arasında sürdürülebilir iş birliği mekanizmalarının oluşturulmasının önem taşıdığı belirtilmiştir.

Dezavantajlı grupların toplumsal yaşama yeniden katılımı bağlamında eski hükümlü bireylerin durumu da ayrıca ele alınmıştır. Bu bireylerin yalnızca geçmiş deneyimleri veya hukuki statüleri üzerinden değerlendirilmemesi; sahip oldukları beceri, potansiyel ve toplumsal yaşama yeniden katılım olanaklarının insan onuru, fırsat eşitliği ve sosyal içerme ilkeleri temelinde değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Mesleki eğitim programları, istihdam destekleri, bireysel danışmanlık ve psikososyal destek hizmetleri yeniden katılım sürecinin temel bileşenleri olarak öne çıkmıştır. Bununla birlikte, toplumsal önyargı ve damgalamanın azaltılmasına yönelik farkındalık çalışmalarının sosyal dışlanma riskinin azaltılmasına, bireylerin aidiyet duygusunun güçlendirilmesine ve birey ile toplum arasında güven ilişkisinin yeniden kurulmasına katkı sağlayabileceği ifade edilmiştir. Bu alandaki uygulamaların sürekliliğinin sağlanması için kamu kurumları, özel sektör, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının birbirini tamamlayan roller üstlendiği bütünlük destek modellerine ihtiyaç bulunduğu değerlendirilmiştir.

7.2. Gençlik Liderliği ve Sosyal Etki

Gençlik liderliği ve sosyal etki başlığı altında, özellikle üniversite öğrencilerinin geliştirdiği proje ve uygulamalar üzerinden gençlerin toplumsal sorunların çözümündeki rolü ele alınmıştır. Yapılan değerlendirmelerde, gençlerin yalnızca toplumsal sorunları tanımlayan veya mevcut uygulamalara katılan bireyler olarak değil; bilimsel bilgiye dayalı, uygulanabilir ve yenilikçi çözüm önerileri geliştirebilen aktif toplumsal aktörler olarak desteklenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu yaklaşım, gençlerin toplumsal katkı süreçlerinde karar alma, problem tanımlama, proje geliştirme, uygulama, değerlendirme ve yaygınlaştırma aşamalarına etkin biçimde katılımını gerekli kılmaktadır.

Çalıştayda sosyal etkinin tek boyutlu bir sonuç alanı olmadığı; birey, kurum ve toplum düzeylerinde eş zamanlı ve farklı biçimlerde ortaya çıkabilen çok katmanlı bir yapı sergilediği ifade edilmiştir. Sosyal etkinin bireysel düzeyde bilgi, tutum ve davranış değişikliği; kurumsal düzeyde kapasite gelişimi, hizmet modellerinin iyileştirilmesi ve iş birliği ağlarının güçlenmesi; toplumsal düzeyde ise farkındalık artışı, sosyal katılımın güçlenmesi ve politika önerilerinin geliştirilmesi gibi farklı sonuç alanlarını kapsayabileceği belirtilmiştir. Bununla birlikte, sosyal etkinin ölçülmesinde yalnızca faaliyet sayısı, katılımcı sayısı veya ulaşılan kişi sayısı gibi çıktı göstergelerine dayalı standart yaklaşımların yetersiz kalabileceği vurgulanmıştır. Bu nedenle toplumsal katkı projelerinde başlangıç düzeyi, hedeflenen değişim, çıktı, sonuç ve etki göstergelerinin açık biçimde tanımlanması; proje sonuçlarının kısa, orta ve uzun vadeli etkiler açısından izlenmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Projelerin sürdürülebilirlik, yaygınlaştırılabilirlik ve ölçeklenebilirlik boyutlarının planlama aşamasından itibaren dikkate alınması; bilimsel ölçme ve değerlendirme araçlarının kullanımının yaygınlaştırılması ve etki değerlendirme kapasitesinin üniversitelerde kurumsal olarak geliştirilmesi önemli ihtiyaç alanları olarak öne çıkmıştır.

Gençlik liderliğinin güçlendirilmesi açısından ise proje geliştirme, liderlik, ekip çalışması, karar verme, iletişim, sosyal inovasyon ve etki değerlendirme konularında yapılandırılmış eğitim programlarının yaygınlaştırılması önerilmiştir. Böylece gençlerin toplumsal katkı faaliyetlerine yalnızca katılımcı olarak değil, süreci tasarlayan ve yönlendiren aktörler olarak katılımının desteklenebileceği değerlendirilmiştir.

7.3. İstihdam ve Girişimcilik

İstihdam ve girişimcilik teması, gençlerin üretim süreçlerine katılımı, eğitim-istihdam ilişkisi ve değişen iş gücü piyasasının beklentileri çerçevesinde değerlendirilmiştir. Özellikle işletme mezunlarının sanayi sektöründe karşılaştıkları istihdam güçlüklerinin yalnızca bireysel yeterliklerle açıklanamayacağı; yükseköğretimde kazandırılan bilgi ve beceriler ile sektörün değişen beklentileri arasındaki uyumun da dikkate alınması gerektiği vurgulanmıştır. Bu değerlendirme, üniversitelerin öğretim programlarını yalnızca alan bilgisi aktarımına dayalı olarak değil, mezunların değişen çalışma koşullarına uyum sağlayabilmesini destekleyecek biçimde yeniden ele almasının önemine işaret etmektedir.

Bu doğrultuda iletişim, problem çözme, eleştirel düşünme, liderlik, iş birliği, dijital yetkinlik, yenilikçilik ve değişen çalışma koşullarına uyum gibi aktarılabilir becerilerin öğretim programlarında daha görünür ve sistematik biçimde desteklenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Üniversite-sektör iş birliğinin güçlendirilmesi, öğrencilerin gerçek çalışma ortamlarıyla daha erken karşılaşmasını sağlayan uygulamaların artırılması ve mezun yeterliklerinin iş gücü piyasasındaki dönüşümler doğrultusunda düzenli olarak gözden geçirilmesi önemli gelişim alanları olarak değerlendirilmiştir.

Dijital dönüşümün etkisiyle girişimciliğin gençler açısından giderek daha önemli bir kariyer ve üretim alanına dönüştüğü belirtilmiştir. Bu çerçevede gençlerin yalnızca mevcut iş olanaklarına yönelen bireyler olarak değil, yenilikçi fikirler geliştirebilen, ekonomik ve toplumsal değer üretebilen ve yeni istihdam alanları oluşturabilen aktörler olarak desteklenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Dijital girişimciliğin görece düşük başlangıç maliyetleri, geniş pazarlara erişim, esnek çalışma ve ölçeklenebilirlik olanakları açısından önemli fırsatlar sunduğu; bununla birlikte sürdürülebilir başarı için yenilikçi iş modelleri, stratejik planlama, finansal okuryazarlık, dijital yetkinlikler ve değişen piyasa koşullarına uyum kapasitesinin geliştirilmesinin gerekli olduğu değerlendirilmiştir. Bu yönüyle istihdam ve girişimcilik, yalnızca ekonomik katılım alanı değil, üniversitelerin toplumsal katkı misyonu ile ilişkili olarak gençlerin üretkenliğini, yenilikçilik kapasitesini ve bölgesel kalkınmaya katkı potansiyelini güçlendiren stratejik bir alan olarak ele alınmıştır.

7.4. Gönüllülük ve Aktif Vatandaşlık

Gönüllülük, çalıştay kapsamında toplumsal sorumluluk bilincinin, aktif vatandaşlığın, dayanışmanın ve deneyimsel öğrenmenin geliştirilmesine katkı sağlayan önemli bir toplumsal katılım alanı olarak değerlendirilmiştir. Gençlerin gönüllülük faaliyetlerine katılımının güçlendirilmesine ihtiyaç bulunduğu; gönüllülük deneyimlerinin yalnızca topluma sağlanan katkı açısından değil, bireylerin sosyal, duygusal, bilişsel ve kişisel gelişimleri bakımından da önemli kazanımlar oluşturabileceği ifade edilmiştir.

Gönüllülük faaliyetlerinin bireylerde aidiyet duygusunu, sorumluluk bilincini, toplumsal duyarlılığı, empatiyi ve ortak sorunlara karşı çözüm geliştirme eğilimini güçlendirebileceği vurgulanmıştır. Bu nedenle gönüllülüğün yalnızca belirli dönemlerde gerçekleştirilen yardım faaliyetleri veya tek seferlik sosyal etkinliklerle sınırlandırılmaması; eğitim süreçleriyle daha sistematik ve sürdürülebilir biçimde ilişkilendirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

Okul öncesinden yükseköğretime kadar farklı eğitim kademelerinde toplumsal hizmet, gönüllülük, toplum temelli öğrenme ve deneyimsel öğrenme uygulamalarının desteklenmesi; gençlerin erken yaşlardan itibaren aktif vatandaşlık bilinci geliştirmelerine katkı sağlayabilecek bir yaklaşım olarak öne çıkmıştır. Bu süreçte eğitimcilerin öğrencileri uygun gönüllülük alanlarına yönlendiren, deneyimlerini anlamlandırmalarına yardımcı olan, etik sorumlulukları

gözeten ve katılımın sürekliliğini destekleyen rehberlik rollerinin güçlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Gönüllülük faaliyetlerinin toplumsal katkı politikalarıyla bütünleştirilmesi, gençlerin toplumsal sorunlara duyarlılığını artırırken aynı zamanda üniversitelerin yerel ve bölgesel paydaşlarla etkileşim kapasitesini de güçlendirebilecek bir mekanizma olarak değerlendirilmiştir.

8. GENEL DEĞERLENDİRME VE STRATEJİK ÖNERİLER

Çalıştay kapsamında ele alınan tüm temalar birlikte değerlendirildiğinde, toplumsal katkının üniversiteler açısından tekil, dönemsel ve birbirinden bağımsız faaliyetlerin toplamı olarak değil; kurumsal misyon, stratejik planlama, paydaş katılımı, sürdürülebilirlik ve ölçülebilir sosyal etki temelinde yapılandırılması gereken bütüncül bir süreç olduğu görülmektedir. Bu yaklaşım, toplumsal katkının üniversitelerin eğitim ve araştırma işlevlerinden bağımsız bir faaliyet alanı olarak ele alınamayacağını; aksine bu işlevlerle karşılıklı etkileşim içerisinde yürütülmesi gereken temel bir kurumsal sorumluluk olduğunu ortaya koymaktadır.

Çalıştayda yapılan değerlendirmeler, toplumsal katkının kurumsallaştırılabilmesi için dört temel eksenin birlikte güçlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir: ortak kavramsal çerçeve ve standartlaşma, kurumsal yönetim ve koordinasyon, çok paydaşlı ve bölgesel iş birliği ile sistematik izleme ve sosyal etki değerlendirmesi. Bu eksenlerin birbirinden bağımsız değil, bütünleşik bir yapı içinde ele alınması, toplumsal katkının sürekliliği ve etkinliği bakımından temel önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, çalıştay kapsamında üniversitelerin toplumsal katkı kapasitelerinin güçlendirilmesine, uygulamaların kurumsallaştırılmasına ve kurumlar arası iş birliğinin geliştirilmesine yönelik aşağıdaki stratejik öneriler öne çıkmıştır:

1. Ortak Toplumsal Katkı Yönergesinin Oluşturulması

Üniversitelerde toplumsal katkı faaliyetlerinin ortak bir kavramsal ve yönetsel çerçeve içerisinde yürütülebilmesi amacıyla Ortak Toplumsal Katkı Yönergesi hazırlanması önerilmiştir. Yönergede toplumsal katkının tanımı ve kapsamı, ilgili birimlerin görev, yetki ve sorumlulukları, etik ilkeler, çıkar çatışmasına ilişkin kurallar, teşvik ve ödül mekanizmaları, akademik performansla ilişkilendirme ölçütleri, proje geliştirme süreçleri, raporlama esasları ve izleme-değerlendirme mekanizmalarının açık biçimde tanımlanması gerektiği değerlendirilmiştir. Böyle bir ortak çerçevenin üniversiteler arasında kavramsal tutarlılığı

güçlendireceği, uygulamaların karşılaştırılabilirliğini artıracak ve toplumsal katkının kurumsal niteliğini güçlendireceği öngörülmektedir.

2. Toplumsal Katkı Koordinasyon Yapılarının Kurumsallaştırılması

Toplumsal katkı koordinatörlüğü bulunmayan üniversitelerde bu yönde kurumsal yapılanmaların oluşturulması, mevcut koordinatörlüklerin ise görev, yetki, sorumluluk ve çalışma usulleri bakımından daha açık ve ortak bir çerçeveye kavuşturulması önerilmiştir. Bu yapıların yalnızca faaliyetleri derleyen veya raporlayan idari birimler olarak değil; toplumsal katkı stratejisinin geliştirilmesi, paydaş yönetimi, proje koordinasyonu, kaynak geliştirme, veri yönetimi, etki ölçümü ve raporlama süreçlerini bütünleştiren yönetim mekanizmaları olarak yapılandırılması gerektiği vurgulanmıştır.

3. UNİKOP Koordinasyonunda Tek Tip Formlar Birliğinin Oluşturulması

Üniversiteler arası ortak projelerde ortaya çıkan idari, teknik ve uygulamaya ilişkin farklılıkların azaltılması amacıyla UNİKOP koordinasyonunda Tek Tip Formlar Birliği oluşturulması önerilmiştir. Bu kapsamda proje başvuru formları, bütçe çizelgeleri, faaliyet planlama formları, raporlama şablonları ve etki değerlendirme araçlarının ortak standartlara kavuşturulması hedeflenmektedir. Bu standardizasyonun çok paydaşlı projelerde eşgüdümü güçlendirmesi, idari yükü azaltması, uygulama süreçlerini hızlandırması ve proje sonuçlarının karşılaştırılabilirliğini artırması beklenmektedir.

4. Üniversiteler Arası ve Bölgesel İş Birliği Mekanizmalarının Güçlendirilmesi

Üniversiteler arası ve bölgesel düzeyde geliştirilen iş birliği protokollerinin yalnızca genel niyet beyanları düzeyinde kalmaması; somut hedefler, faaliyet takvimleri, görev ve sorumluluk paylaşımı, kaynak kullanımı, ortak bütçe olanakları ve izleme-değerlendirme mekanizmalarını içerecek biçimde yapılandırılması önerilmiştir. Bölgesel UNİKOP çalıştaylarının düzenli hâle getirilmesi ve her bölgede koordinasyonu sağlayacak üniversitelerin belirlenmesi, kurumlar arası bilgi ve deneyim paylaşımının sürekliliği açısından önemli görülmüştür.

5. Ortak Proje Geliştirme ve Finansman Kapasitesinin Artırılması

Üniversitelerin ulusal ve uluslararası fon kaynaklarına yönelik ortak proje başvurularının teşvik edilmesi gerektiği vurgulanmıştır. KOP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, TÜBİTAK, Avrupa Birliği programları, kalkınma ajansları ve diğer ulusal ve

uluslararası destek mekanizmaları ortak proje geliştirme bakımından önemli finansman alanları olarak değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda proje fikirlerinin erken aşamada geliştirilmesi, uygun fon mekanizmalarıyla eşleştirilmesi, ortaklıkların kurulması ve başvuru süreçlerinin teknik olarak desteklenmesi amacıyla proje geliştirme veya ön başvuru ofislerinin oluşturulması önerilmiştir.

6. Yerel Paydaşlarla Kurumsal İş Birliğinin Güçlendirilmesi

Toplumsal katkının yerel düzeyde kurumsallaştırılması amacıyla sivil toplum kuruluşları, valilikler, belediyeler ve il özel idareleriyle düzenli, çok yönlü ve sürdürülebilir iş birliklerinin geliştirilmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Düzenli paydaş toplantıları, il bazında toplumsal katkı platformları, ortak toplumsal katkı merkezleri ve sosyal inovasyon laboratuvarları gibi yapıların kurulması önerilmiştir. Bu mekanizmaların yerel gereksinimlerin birlikte belirlenmesi, kaynakların ortaklaştırılması, mükerrer faaliyetlerin azaltılması ve bölgesel sorunlara ortak çözümler geliştirilmesi bakımından işlevsel olabileceği vurgulanmıştır. Üniversitelerin ayrıca STK'ların proje yazma, yönetme, izleme ve raporlama kapasitelerini desteklemesi; yerel yönetimlerin sosyal projelere yönelik özel finansman mekanizmaları geliştirmesinin teşvik edilmesi ve üniversite-STK ortaklıklarında eş finansman modellerinin geliştirilmesi önerilmiştir.

7. Toplumsal Katkı Faaliyetlerinin Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarıyla İlişkilendirilmesi

Üniversitelerde yürütülen toplumsal katkı faaliyetlerinin ****Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA)**** ile ilişkilendirilerek planlanması, izlenmesi ve raporlanması önerilmiştir. Özellikle SKA 1, SKA 3, SKA 4, SKA 5, SKA 8, SKA 10, SKA 11 ve SKA 17 toplumsal katkı faaliyetleri açısından öne çıkan amaçlar olarak değerlendirilmiştir. Bununla birlikte faaliyetlerin niteliğine göre diğer SKA'larla ilişkilerinin de dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir. Her proje ve faaliyetin planlama aşamasında hangi SKA veya SKA'lara katkı sunduğunun açık biçimde belirtilmesi; hedef, çıktı, sonuç ve etki göstergeleri ile ilgili SKA'lar arasında somut bir ilişki kurulması önerilmiştir. Böylece SKA eşleştirmesinin yalnızca biçimsel bir raporlama işlemi olmaktan çıkarılması ve üniversitelerin sürdürülebilir kalkınmaya sağladığı katkının izlenebilir hâle getirilmesi amaçlanmaktadır.

8. Toplumsal Katkı Kültürünün Yaygınlaştırılması ve İyi Uygulamaların Görünür Kılınması

Toplumsal katkının üniversitelerde ve yerel düzeyde kalıcı bir kurumsal kültüre dönüşebilmesi için düzenli toplumsal katkı buluşmalarının gerçekleştirilmesi önerilmiştir. Her ilde  niversiteler, kamu kurumları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve ilgili diğ r paydaşların katılımıyla gerçekleştirilecek bu buluşmaların ortak sorunların tartışılması, yeni iş birliklerinin geliştirilmesi ve iyi uygulamaların paylaşılması bakımından işlevsel olabileceği değerlendirilmiştir. Başarılı toplumsal katkı uygulamalarının görünürlüğünün artırılması amacıyla şeffaf, nesnel ve önceden belirlenmiş ölçütlere dayalı iyi uygulama  d lleri ve teşvik mekanizmalarının geliştirilmesi önerilmiştir. Bu süreçte ödüllendirmenin yalnızca faaliyet sayısına değil; sürdürülebilirlik, paydaş katılımı, yenilikçilik, erişilebilirlik, ölçülebilir sosyal etki ve yaygınlaştırılabilirlik gibi ölçütlere dayandırılması gerektiği değerlendirilmiştir.

9. İzleme, Değerlendirme ve Hesap Verebilirlik Sisteminin Güçlendirilmesi

Çalıştayda ortaya çıkan stratejik önerilerin uygulamaya dönüşebilmesi için sorumlu kurum ve birimlerin açık biçimde belirlenmesi, uygulama takvimlerinin oluşturulması, performans ve etki göstergelerinin tanımlanması ve sonuçların belirli aralıklarla izlenerek raporlanması gerektiği değerlendirilmiştir. Toplumsal katkının yalnızca faaliyet sayısı üzerinden değil, hedef gruplarda ve paydaşlarda ortaya çıkan değişim üzerinden değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu amaçla üniversitelerde ortak gösterge setleri, izleme tabloları, etki değerlendirme araçları ve düzenli raporlama sistemlerinin geliştirilmesi; elde edilen verilerin kurumsal karar alma süreçlerinde kullanılması önerilmiştir. Böylece toplumsal katkı faaliyetlerinde şeffaflık, hesap verebilirlik ve sürekli iyileştirme kültürünün güçlendirilmesi mümkün olabilecektir.

 NCELİKLI EYLEM PLANI VE İZLEME MATRİSİ

 alıştay kapsamında belirlenen stratejik önerilerin uygulama boyutunu somutlaştırmak üzere öncelikli eylemler, ilgili kurum ve paydaşlar, beklenen çıktılar ile izleme göstergeleri aşağıdaki Eylem Planı ve İzleme Matrisi'nde sunulmuştur.

No	Öncelikli Eylem	Önerilen Koordinasyon / İlgili Yapılar	Beklenen Çıktı	İzleme Göstergesi
1	Üniversitelerde kullanılabilen ortak toplumsal katkı tanımını ve kavramsal çerçevenin benimsenmesi	UNİKOP ve üye üniversitelerin ilgili birimleri	Ortak kavramsal çerçeve	Ortak tanım ve terminoloji setinin oluşturulması
2	Ortak Toplumsal Katkı Yönergesi taslağının hazırlanması	UNİKOP ve üye üniversitelerin ilgili koordinasyon ve yönetim birimleri	Ortak yönerge taslağı	Yönerge taslağının hazırlanması ve üniversitelerin değerlendirmesine sunulması
3	Toplumsal katkı koordinasyon yapılarının görev, yetki ve sorumluluklarının ortak bir çerçevede tanımlanması	Üye üniversitelerin ilgili birimleri	Koordinasyon modeli	Görev, yetki ve sorumluluk çerçevesinin oluşturulması
4	UNİKOP koordinasyonunda Tek Tip Formlar Birliğinin oluşturulması	UNİKOP ve üye üniversiteler	Ortak form ve şablon seti	Proje, bütçe, faaliyet, raporlama ve etki değerlendirme formlarının oluşturulması
5	Üniversiteler arası ve bölgesel iş birliği mekanizmalarının geliştirilmesi	UNİKOP, üye üniversiteler ve ilgili bölgesel paydaşlar	Kurumsal iş birliği modeli	İş birliği protokolleri, ortak faaliyetler ve ortak proje girişimlerinin oluşturulması

No	Öncelikli Eylem	Önerilen Koordinasyon / İlgili Yapılar	Beklenen Çıktı	İzleme Göstergesi
6	Bölgesel UNİKOP çalıştaylarının düzenli hâle getirilmesi	UNİKOP ve üye üniversiteler	Düzenli bölgesel çalışma ve paylaşım mekanizması	Gerçekleştirilen bölgesel çalıştay/toplantı sayısı
7	Ulusal ve uluslararası fon kaynaklarına yönelik ortak proje geliştirme mekanizmasının oluşturulması	Üye üniversitelerin ilgili proje birimleri ve akademik birimleri	Ortak proje havuzu ve başvurular	Geliştirilen ortak proje fikri ve yapılan proje başvurusu sayısı
8	Proje geliştirme veya ön başvuru süreçlerini destekleyecek kurumsal mekanizmaların güçlendirilmesi	Üniversitelerin ilgili proje ve koordinasyon birimleri	Teknik destek mekanizması	Desteklenen proje fikri ve başvuru sayısı
9	Valilikler, yerel yönetimler, kamu kurumları ve STK'larla düzenli paydaş toplantılarının gerçekleştirilmesi	Üniversiteler ve ilgili yerel paydaşlar	Düzenli paydaş iletişim ve iş birliği mekanizması	Gerçekleştirilen paydaş toplantısı ve geliştirilen ortak girişim sayısı
10	Yerel gereksinimlerin ortak biçimde belirlenmesine yönelik mekanizmaların geliştirilmesi	Üniversiteler, kamu kurumları, yerel yönetimler ve STK'lar	Yerel/bölgesel gereksinim alanlarının belirlenmesi	Belirlenen öncelikli toplumsal gereksinim alanları

No	Öncelikli Eylem	Önerilen Koordinasyon / İlgili Yapılar	Beklenen Çıktı	İzleme Göstergesi
11	Üniversitelerin STK'lara proje geliştirme, uygulama, izleme ve raporlama konularında kapasite geliştirme desteği sunması	Üniversitelerin ilgili akademik ve idari birimleri	STK kapasite geliştirme çalışmaları	Düzenlenen eğitim/destek faaliyeti ve yararlanan kuruluş sayısı
12	Toplumsal katkı projelerinin SKA'larla ilişkilendirilmesi	Üniversitelerin ilgili birimleri	SKA ile ilişkilendirilmiş proje ve faaliyet sistemi	SKA eşleştirmesi yapılan proje/faaliyet oranı
13	Ortak toplumsal katkı gösterge setinin geliştirilmesi	UNİKOP ve üye üniversitelerin ilgili birimleri	Ortak performans ve sosyal etki göstergeleri	Ortak gösterge setinin oluşturulması
14	Toplumsal katkı faaliyetlerinin çıktı, sonuç ve etki düzeylerinde izlenmesi	Üniversitelerin ilgili koordinasyon ve kalite birimleri	Sistematik izleme-değerlendirme yapısı	İzlenen faaliyet oranı ve hazırlanan değerlendirme raporları
15	Toplumsal katkı sonuçlarının düzenli raporlanması	Üniversitelerin ilgili birimleri	Dönemsel/yıllık toplumsal katkı raporları	Hazırlanan ve paylaşılan rapor sayısı
16	Başarılı toplumsal katkı uygulamalarının üniversiteler arasında paylaşılması	UNİKOP ve üye üniversiteler	İyi uygulama paylaşım mekanizması	Paylaşılan iyi uygulama örneği ve gerçekleştirilen paylaşım etkinliği sayısı

No	Öncelikli Eylem	Önerilen Koordinasyon / İlgili Yapılar	Beklenen Çıktı	İzleme Göstergesi
17	Toplumsal katkı alanında teşvik ve iyi uygulama mekanizmalarının geliştirilmesi	Üniversitelerin ilgili kurulları ve birimleri	Nesnel ölçütlere dayalı teşvik/ödüllendirme çerçevesi	Belirlenen değerlendirme ölçütleri ve teşvik edilen uygulamalar
18	Çalıştay çıktılarının belirli aralıklarla değerlendirilmesi ve güncellenmesi	UNİKOP ve ilgili üniversite birimleri	Sürekli iyileştirme mekanizması	Yapılan izleme toplantıları, güncellenen hedefler ve uygulama sonuçları

Matriste yer alan göstergeler, toplumsal katkı faaliyetlerinin yalnızca gerçekleştirilme düzeyinin değil; ortaya çıkan çıktı, sonuç ve sosyal etkinin de izlenmesine olanak sağlayacak biçimde yapılandırılmıştır. Bu kapsamda nicel göstergelerin yanı sıra paydaş katılımı, sürdürülebilirlik, erişilebilirlik, yaygınlaştırılabilirlik ve hedef gruplarda ortaya çıkan değişim gibi nitel boyutların da değerlendirme sürecine dâhil edilmesi esas alınmıştır.

İzleme ve değerlendirme sürecinin belirli aralıklarla yürütülmesi ve elde edilen sonuçların ilgili paydaşlarla paylaşılması; uygulamada karşılaşılan güçlüklerin, ortaya çıkan yeni gereksinimlerin ve iyi uygulama örneklerinin görünür hâle getirilmesi bakımından önem taşımaktadır. Bu yaklaşım, çalıştay çıktılarının süreklilik gösteren bir izleme ve iyileştirme süreci içerisinde ele alınmasına katkı sağlayacaktır.

Eylem Planı ve İzleme Matrisi'nde yer alan sorumluluk alanları ve göstergeler, ilgili kurum ve birimlerin yetki ve görevleri doğrultusunda ayrıntılandırılacak bir çerçeve niteliğindedir. Uygulama takvimi ve raporlama periyotlarının ise ilgili paydaşların ortak değerlendirmeleri doğrultusunda belirlenmesi öngörülmektedir.

SONUÇ

Genel olarak değerlendirildiğinde, çalıştay toplumsal katkının üniversiteler açısından eğitim ve araştırma işlevlerine eklenen ikincil bir faaliyet alanı olarak değil, bu işlevlerle bütünleşen temel bir kurumsal sorumluluk olarak ele alınması gerektiğini ortaya koymuştur. Toplumsal katkının etkili ve sürdürülebilir biçimde yürütülebilmesi; ortak bir kavramsal çerçevenin oluşturulmasına, kurumsal koordinasyon mekanizmalarının güçlendirilmesine, üniversiteler arası ve bölgesel iş birliklerinin geliştirilmesine, çok paydaşlı yönetim modellerinin oluşturulmasına ve sosyal etkinin sistematik biçimde izlenmesine bağlıdır. Çalıştayı ortaya koyduğu yaklaşım, üniversitelerin yalnızca bilgi üreten kurumlar olarak değil; akademik bilgiyi toplumsal gereksinimlerle buluşturan, farklı paydaşları ortak hedefler etrafında bir araya getiren, bilimsel ve yenilikçi çözümler geliştiren, öğrencileri toplumsal katkı süreçlerine etkin biçimde dâhil eden ve ortaya çıkan sosyal etkiyi izleyip değerlendiren temel aktörler olarak konumlanmasını gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda kurumsallaşma, standartlaşma, ortak dil, sürdürülebilir finansman, bölgesel iş birliği, paydaş katılımı ve etki temelli değerlendirme, toplumsal katkı sisteminin temel bileşenleri olarak öne çıkmaktadır. Çalıştayda geliştirilen önerilerin uygulamaya aktarılması, üniversitelerin toplumsal katkı kapasitelerinin güçlendirilmesinin yanı sıra bölgesel iş birliği kültürünün gelişmesine, kaynakların daha etkin kullanılmasına, toplumsal gereksinimlere daha koordineli yanıt verilmesine ve iyi uygulamaların yaygınlaştırılmasına katkı sağlayacaktır. Bu nedenle çalıştay çıktılarının belirli aralıklarla izlenmesi, uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi ve ihtiyaçlar doğrultusunda güncellenmesi, çalıştayı somut ve sürdürülebilir kurumsal dönüşüme katkı sağlayabilmesi açısından önem taşımaktadır.

Bu rapor, 1–2 Nisan tarihlerinde gerçekleştirilen UNİKOP Çalıştayı kapsamında dile getirilen görüş, tespit, değerlendirme, karar ve öneriler doğrultusunda hazırlanmış; ilgili paydaşlarla paylaşılacak, belirlenen stratejik önerilerin uygulamaya aktarılmasını desteklemek ve izleme-değerlendirme süreçlerine temel oluşturmak üzere UNİKOP Daimî Sekreteryası'na sunulmuştur.